

ISBN: 978-625-7587-89-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 542

Felsefe - Bilim

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Yusuf Genç

Editör

Mehmet Arkan

Düzeltili

Hüsna Baka

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

İlk Baskı Tarihi

Kasım 2014

KETEBE'DE

1. BASKI

Ekim 2021

İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212. 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /

İstanbul Tel: 212 624 21 11

Kapak Görseli: İbn Sertâk'ın *el-İkmâl* adlı geometri eserinde yer alan daire parçaları konusundaki bir ispatı.

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Kayıp Halka

İslam-Türk Felsefe-Bilim
Tarihinin Anlam Küresi

İ H S A N F A Z L I O Ğ L U

KETEBE

İhsan Fazlıoğlu

Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü. 1966 yılında Ankara'da doğdu. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'nü bitirdi (1989). Ürdün Üniversitesi'nde (Amman) ve Arap Bilim Tarihi Enstitüsü'nde (Halep) bilim ve matematik tarihi üzerinde araştırmalar yaptı (1990-1992). Yüksek lisans çalışmasını İ.Ü. Bilim Tarihi Bölümü'nde (1993); doktorasını İ.Ü. Felsefe Bölümü'nde tamamladı (1998). Oklahoma Üniversitesi'nde (ABD) sahasıyla ilgili araştırmalar yaptı (2001-2002). McGill Üniversitesi, İslam Araştırmaları Enstitüsü'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu, proje danışmanlığı yaptı ve kıdemli araştırmacı olarak çalıştı (2008-2011). Fazlıoğlu hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesidir (2011-...). Fazlıoğlu, felsefe-bilim tarihi ile matematik tarihi ve felsefesi üzerine yoğunlaşmakta, özellikle bu yapıların İslam-Anadolu Selçuklu-Osmanlı-Türk medeniyet tarihi içerisindeki gelişmelerini yazma kaynaklara dayanarak incelemekte ve yayımlar yapmaktadır.

İçindekiler

Kısaltmalar	10
Takdim	11

İki Ucu Müphem Bir Köprü: Bilim İle Tarih ya da Bilim Tarihi

Avrupa'da Bilim ile Tarihin Kavgası	15
Kavgayı Aşan Köprü: Bilim Tarihi	17
İslâm-Osmanlı Medeniyetinde Bir Bilim Tarihi Var mıdır?	20
Osmanlı-Türk Kültüründe Bilim Tarihi: Niçin ve Nasıl?	25
Türk Bilim Tarihi Araştırmalarında Tarih Perspektifi ve Metin İnceleme: Salih Zeki'nin Açtığı Yol	29
Türk Bilim Tarihi Araştırmalarında Medeniyet Perspektifi ve Tenkitli Metin Neşri: Aydın Sayılı ile Girilen Yol	31
Türk Bilim Tarihi Araştırmalarında Malzemenin Zenginleşmesi	33
Yola Koyulmak: Geleceğe Yönelik Temenniler	36

Türk Felsefe-Bilim Tarihinin Seyir Defteri

-Bir Önsöz-

Yolcu: Türk kimdir?	44
Yol: Mekân ile Zamanın Yoldaşlığı	47
Yolun Tarihi	47

Yolun Yapısı.....	54
Yük: Tanım, Konu, Sorun, Maksad.....	61
Kadimi İdrakin Genel İlkeleri.....	66
Aklın Birliđi, Bilginin Kesinliđi:.....	73
Ortak Akıl - Ortak Dil.....	73
Derinleşen Muhteva, Dönüşen Yük.....	78
Kadimi İdrak: Dikkat ve Rikkat.....	84
Talîkât.....	94
Çizelgeler.....	101

Selçuklular Devri'nde Anadolu'da Felsefe-Bilim

-Bir Giriş-

Tarihî Süreç.....	115
Siyasî ve Fikrî Ortam.....	117
Hayat Küresi.....	122
Aklın Birliđi, Bilginin Kesinliđi:.....	126
Ortak Akıl - Ortak Dil.....	126
Muhtevanın Serencamı.....	131
Şiirle Hayat Bulan İrfan.....	133
Kelâmî ve Usûlî Tarz.....	134
Meşşâî Tarîk.....	135
İşrâkî Meşreb.....	137
Riyâzî Dil.....	139
Bâtunî Derinlik.....	147
Tıp ve Şifahaneler.....	150
Amelî hikmet.....	152
Düşüncenin Cisimleşmesi: Kurumlar.....	153

Osmanlılarda Bilim ve Düşünce

İlim Hayatının Kaynakları.....	157
İlim Hayatının Dönemleri.....	160
Nazarî Hikmet: Metafizik, Kozmoloji, Dođa Felsefesi, Dođa Araştırmaları, Mantık, Dil Felsefesi.....	164

Amelî Hikmet: Ahlâk, Toplum, Siyaset, Tarih.....	170
Astronomi: İlm-i Hey'et, İlm-i Felek, İlm-i Âlât-ı Felekiye.....	172
Matematik: İlm-i Aded, İlm-i Hendese, İlm-i Musiki, İlm-i Hiysel.....	177
Simya-Kimya ve Bâtınî İlimler.....	184
Sonuç.....	185

Osmanlı Dönemi Türk Felsefe-Bilim Hayatının Çerçevesi

Giriş.....	187
İlkeler Üzerine.....	189
Tarihî Bağlamın Tahlili.....	192
Dış Yapı.....	193
İç Yapı.....	195
Tarihî Arka Plan Üzerine.....	198
Paradigmadan Perspektife.....	200
Oluşum Dönemi Osmanlı Entelektüel Hayatının Yapısı.....	208
Felsefe-Bilimin Yöntemi, Amacı ve Konusu.....	210
Osmanlı Felsefe-Bilim Hayatını Tarihsel Bölümleme Sorunu.....	218

Sözcük ile Kavram Arasında Medeniyet mi, Temeddün mü?

-Eleştirel Bir Yaklaşım-

Giriş.....	233
Parçalı Zihnin Vecizesi: "O Başka, Bu Başka".....	235
Lafız ve Mefhûm.....	236
Vaka Çalışması: Medeniyet Tasavvurunun İnnî Çerçevesi.....	237
"es-Sebebu fi Zâlik": Medeniyet Tasavvurunun Limmî Çerçevesi.....	242
Zorunluluktan Sürekliliğe Temeddün.....	244
Sonuç	253
Kaynakça	257

Eşim Şükran Fazlıoğlu'na...